Lietas Nr. 11095108216; 11096114416; 11095195918
Lietas arhīva Nr. KA04-0795-19/4
ECLI:LV:RAT:2019:1025.11096114416.8.S

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2019. gada 25. oktobrī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija
tiesnese Lauma Šteinerte,
tiesnesis Jānis Tiltiņš,
tiesnese Iveta Vīgante

izskatīja apelācijas kārtībā rakstveida procesā krimināllietu saistībā ar apsūdzētā **/pers. D/**, personas kods /personas kods/, iesniegto apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 28.jūnija spriedumu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

Ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. D/ atzīts par vainīgu sešos Krimināllikuma 180.panta pirmajā daļā paredzētajos noziedzīgajos nodarījumos, proti, par to, ka izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu (zādzību), nelielā apmērā, un viņam noteikts sods:

- par Krimināllikuma 180.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu (izdarīts 2016.gada 24.maijā), piemērojot Krimināllikuma 49.[1]pirmās daļas 1.punktu, – īslaicīga brīvības atņemšana uz 1 mēnesi;
- par Krimināllikuma 180.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu (izdarīts 2016.gada 23.jūlijā), piemērojot Krimināllikuma 49.[1]pirmās daļas 1.punktu, – īslaicīga brīvības atņemšana uz 1 mēnesi;
- par Krimināllikuma 180.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu (izdarīts 2017.gada 25.septembrī) – īslaicīga brīvības atņemšana uz 2 mēnešiem;
- par Krimināllikuma 180.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu (izdarīts 2018.gada 14.novembrī) – īslaicīga brīvības atņemšana uz 3 mēnešiem;
- par Krimināllikuma 180.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu (izdarīts 2018.gada 18.novembrī) – īslaicīga brīvības atņemšana uz 3 mēnešiem;
- par Krimināllikuma 180.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu (izdarīts 2018.gada 23.novembrī) – īslaicīga brīvības atņemšana uz 3 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu nolemts /pers. D/ sodu noteikt pēc noziedzīgu nodarījumu kopības, daļēji saskaitot piespriestos sodus, un galīgais sods /pers. D/ noteikts − brīvības atņemšana uz 10 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta piekto daļu /pers. D/ soda termiņā nolemts ieskaitīt aizturēšanā pavadīto laiku no 2016.gada 3.augusta līdz 2016.gada 4.augustam – 2 dienas un 2018.gada 23.novembrī – 1 dienu.

/pers. D/ piemērotos drošības līdzekļus – pieteikšanās noteiktā laikā policijas iestādē un nodošana policijas uzraudzībā – nolemts grozīt uz apcietinājumu, /pers. D/ apcietinot tiesas sēžu zālē uzreiz pēc sprieduma pasludināšanas.

Lietisko pierādījumu – kartona kasti ar vīrieša jaku, kas aizzīmogota ar drošības uzlīmi Nr. L14 -0676860 −, kas glabājas pie krimināllietas, nolemts iznīcināt pēc sprieduma stāšanās spēkā.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību ar papildinājumiem iesniedzis apsūdzētais /pers. D/, lūdzot mīkstināt viņam piespriesto sodu.

/pers. D/ uzskata pirmās instances tiesas piespriesto sodu par pārāk bargu, lūdzot to pārskatīt un sodīt atbilstoši izdarītajam.

Apsūdzētais vērš uzmanību, ka savu vainu atzinis pilnībā un nožēloja izdarīto.

Apsūdzētais norāda, ka divās epizodēs, kas ir izdarītas 2016.gadā, ne apsūdzētā vainas dēļ viņš tika sodīts tikai 2019.gada 28.jūnijā.

/pers. D/ lūdz neiznīcināt un atgriezt, nosūtot uz ieslodzījuma vietu, lietisko pierādījumu – viņam piederošo jaku – norādot, ka to nevar vērtēt kā

pierādījumu izdarītajā noziegumā un apsūdzētajam nav līdzekļu, lai nopirktu jaunu.

Apsūdzētais lūdz apelācijas instances tiesai norīkot viņam valsts nodrošināto aizstāvi.

Izvērtējot iesniegtajā apelācijas sūdzībā norādīto lūgumu, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 559.panta ceturtās daļas 3.punktu 2019.gada 11.septembrī tika pieņemts lēmums par lietas iztiesāšanu rakstveida procesā, par to paziņojot procesā iesaistītajām personām.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 559.panta piekto daļu noraidījums tiesas sastāvam vai atsevišķam tiesnesim nav pieteikts.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 559.panta piektās daļas 2.punktu krimināllietā ir iesniegts Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurores Ērikas Rudzītes viedoklis.

Prokurore, izvērtējot apsūdzētā /pers. D/ apelācijas sūdzības motīvus un iepazīstoties ar krimināllietas materiāliem, uzskata, ka minētā apelācijas sūdzība ir noraidāma daļēji.

Prokurores ieskatā pirmās instances tiesa /pers. D/ ir noteikusi likumīgu un taisnīgu sodu par izdarītu noziedzīgu nodarījumu, pirmās instances tiesa ir ievērojusi Krimināllikuma 46.pantā paredzētos soda noteikšanas vispārīgos principus un Krimināllikuma 35.pantā reglamentēto soda mērķi. Pirmās instances tiesa pie soda mēra un veida noteikšanas ir ņēmusi vērā faktu, ka apsūdzētais sevi par vainīgu ir atzinis pilnībā un izdarīto nožēlojis, atzīstot to par apsūdzētā atbildību mīkstinošo apstākli atbilstoši Krimināllikuma 47.panta otrajai daļai.

Apsūdzētais apelācijas sūdzībā nav norādījis nevienu jaunu motīvu vai pamatojumu soda samazināšanai, kā arī krimināllietas materiāli nesatur tādas apsūdzētā personību raksturojošas ziņas un lietas apstākļus, kas nebūtu vērtēti pirmās instances tiesas spriedumā un būtu par pamatu soda veida un mēra pārskatīšanai.

Prokurore uzskata, ka apelācijas sūdzība daļā par rīcību ar lietisko pierādījumu – vīrieša jaku –, ir apmierināma. Ar lietas materiāliem objektīvi apstiprinās, ka vīrieša jaka, kuru izsniedza liecinieks, pieder tieši apsūdzētajam.

Prokurore atsaucas uz Kriminālprocesa likuma 240.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto un uzskata, ka pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams daļā par rīcību ar lietisko pierādījumu – kartona kasti ar vīrieša jaku – un šajā daļā ir taisāms jauns nolēmums, bet pārējā daļā spriedums atstājams negrozīts.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 559.panta piektās daļas 2.punktu krimināllietā ir iesniegts apsūdzētā aizstāvja Jāņa Līdes viedoklis, kurā viņš uzskata apsūdzētā iesniegto apelācijas sūdzību par pamatotu un apmierināmu.

Aizstāvis norāda, ka apsūdzētais savu vainu noziedzīgos nodarījumos ir atzinis un izdarīto nožēlojis, tādēļ, ņemot vērā Krimināllikuma 35. un 46.pantus, būtu samērīgi piemērot mazāku brīvības atņemšanas laiku, vai pat noteikt sodu, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu, bet veicinātu apsūdzētā labošanos, piemēram, piemērojot sodu – piespiedu darbs.

Aizstāvis uzskata par pamatotu apsūdzētā norādi, ka kartona kasti ar vīrieša jaku, kas glabājas pie krimināllietas, nav pamata iznīcināt pēc sprieduma stāšanās spēkā, jo atbilstoši krimināllietas materiāliem ir secināms, ka minētā jaka ir /pers. D/ īpašums, neviena persona nav apšaubījusi šīs jakas valdījuma tiesiskumu, jaka nav noziedzīga nodarījuma izdarīšanas rīks vai objekts, nav atzīts, ka jaka ir noziedzīgi iegūta manta vai lieta, kuras aprite ir prettiesiska. Lai arī jaka ir izmantota izmeklēšanas vajadzībām, pabeidzot lietu tā būtu atdodama apsūdzētajam.

Aizstāvis lūdz apsūdzētā apelācijas sūdzību apmierināt un taisīt lietā jaunu spriedumu daļā par noteikto sodu un rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem.

M o t ī v u d a ļ a

Apsvērusi apelācijas sūdzības motīvus, iepazinusies ar prokurores un aizstāvja viedokļiem un pārbaudījusi krimināllietas materiālus, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzība ir apmierināma daļēji un pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams daļā par rīcību ar lietisko pierādījumu – kartona kasti ar vīrieša jaku –, bet pārējā daļā tas atstājams negrozīts.

Pirmās instances tiesa apsūdzētā /pers. D/ darbības pēc Krimināllikuma 180.panta pirmās daļas kvalificējusi pareizi, šajā daļā spriedums nav pārsūdzēts, līdz ar to pierādījumu pārvērtēšanai šajā daļā nav pamata.

Tiesas kolēģija konstatē, ka, nosakot sodu apsūdzētajam /pers. D/, pirmās instances tiesa ir ņēmusi vērā Krimināllikuma 35.panta un 46.panta nosacījumus, tas ir, ņēmusi vērā izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību, vērtējusi atbildību mīkstinošu un pastiprinošu apstākļu esamību.

Apelācijas instances tiesā jauni apsūdzētā atbildību mīkstinoši un viņa personību raksturojošie apstākļi vai citi būtiski apstākļi, kas nebija zināmi pirmās instances tiesai un būtu papildus vērtējami, un izraisītu pirmās instances tiesas nolēmuma grozīšanu, netika konstatēti.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta trešo daļu apsūdzētais ir izdarījis sešus mazāk smagus noziegumus.

Pirmās instances tiesa pamatoti saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli atzinusi to, ka apsūdzētais atzinis savu vainu visos sešos viņam inkriminētajos noziedzīgajos nodarījumos, līdz ar ko tiesas kolēģijai nav pamata atkārtoti vērtēt šo apelācijas sūdzībā norādīto apstākli.

Tāpat pirmās instances tiesa, nosakot sodu, pamatoti ir ņēmusi vērā, ka apsūdzētais, piekrītot pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai tiesas izmeklēšanā, ir sadarbojies ar tiesu un izvēlējies vienkāršāku tiesas procesa veidu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktu pirmās instances tiesa pamatoti par /pers. D/ atbildību pastiprinošu apstākli atzinusi to, ka viņa izdarītie noziedzīgie nodarījumi veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu. Tiesas kolēģija konstatē, ka /pers. D/ visus sešus viņam inkriminētos noziedzīgos nodarījumus izdarījis nedzēstas sodāmības laikā.

Pirmās instances tiesa par apsūdzētā personību ir noskaidrojusi, ka /pers. D/ pirms apcietinājuma bijis nodarbināts, agrāk vairākkārt tiesāts.

No pirmās instances tiesas sprieduma redzams, ka tiesa sīki aprakstījusi un izvērtējusi visus apsūdzētā /pers. D/ personību raksturojošos datus, un ņēmusi tos vērā, nosakot sodu.

Pretēji apsūdzētā apelācijas sūdzībā norādītajam, pirmās instaces tiesa, konstatējot neattaisnotu apsūdzētā tiesību uz krimināļprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā tiesā aizskārumu, kas noteikts Kriminālprocesa likuma 14.pantā, jau mīkstinājusi apsūdzētajam nosakāmo sodu, piemērojot Krimināllikuma 49.^{1}panta pirmās daļas 1.punktu attiecībā par /pers. D/ 2016.gada 24.maijā un 2016.gada 23.jūlijā izdarītajiem noziegumiem pēc Krimināllikuma 180.panta pirmās daļas, līdz ar ko tiesas kolēģijai nav pamata atkārtoti vērtēt šo apelācijas sūdzībā norādīto apstākli.

Nekādas citas apsūdzētā personību pozitīvi raksturojošas ziņas vai viņa atbildību mīkstinošos apstākļus, kuriem būtu nozīme pie soda noteikšanas, tiesas kolēģija nekonstatē, un uz tādiem savā apelācijas sūdzībā nav norādījis arī pats apsūdzētais.

Pirmās instances tiesa, lemjot jautājumu par apsūdzētajam /pers. D/ piemērojamo sodu, ņēmusi vērā, ka apsūdzētais agrak ir sodīts, inkriminētos noziedzīgos nodarījumus ir izdarījis nedzēstas sodāmības laikā, apdraudot cietušo mantiskās intereses, kas liecina, ka apsūdzētais nav izdarījis secinājumus par savu prettiesisko rīcību. Tiesa atzinusi, ka apsūdzētajam nav nosakāms naudas sods vai piespiedu darbs par sešu Krimināllikuma 180.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu, jo naudas sods un piespiedu darbs neveicinās soda mērķu sasniegšanu, un tiesa negūst pārliecību, ka, piemērojot sodu, kas nav saistīts ar reālu brīvības atņemšanu, apsūdzētais izdarīs secinājumus par savu prettiesisko rīcību, jo

apsūdzētais tendenciozi turpināja izdarīt noziedzīgus nodarījumus, tiem nav gadījuma raksturs. Pirmās instances tiesa norādījusi, ka minēto apstākļu kopums dod pamatu secināt, ka turpmāka recidīva novēršanā un sabiedrības drošības nolūkos /pers. D/ ir jāizolē no sabiedrības, turklāt, ņemot vērā apsūdzētā iepriekšējās sodāmības, tiesa novērtējusi apsūdzēto kā personu, kurai ir grūtības ar likumpaklausības principu ievērošanu. Tiesa pamatoti secinājusi, ka, lai sasniegtu Krimināllikuma 35.pantā izvirzīto soda mērķi, apsūdzētajam sods nosakāms īslaicīgas brīvības atņemšanas veidā.

Apelācijas instances tiesas ieskatā /pers. D/ piespriestais sods par katru izdarīto noziedzīgo nodarījumu un galīgais sods nav atzīstams par pārāk bargu un ir atbilstošs izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturam, cietušajiem radītajam mantiskajam zaudējumam un apsūdzētā personībai, pie soda noteikšanas pirmās instances tiesa ir ievērojusi taisnīguma un krimināltiesiskās represijas individualizācijas principus, noteikt mazāku sodu vai cita soda veidu tiesas kolēģija neuzskata par iespējamu, jo negūst pārliecību, ka tādā gadījumā tiks sasniegts Krimināllikuma 35.pantā definētais soda mērķis, jo /pers. D/ ir persona, kas regulāri izdara mantiska rakstura noziedzīgus nodarījumus, noziedzīgie nodarījumi izdarīti nedzēstas sodāmības laikā. Neskatoties uz iepriekšējo brīvības atņemšanas sodu, apsūdzētais nav izdarījis pozitīvus secinājumus un turpina izdarīt jaunus noziedzīgus nodarījumus.

Atzīmējams, ka atbildību pastiprinoša apstākļa esamība jau pati par sevi nedod iespēju tiesai noteikt panta sankcijā paredzēto minimālo sodu, bet /pers. D/ tika konstatēts atbildību pastiprinošs apstāklis – noziedzīgo nodarījumu recidīvs.

Apelācijas instances tiesa konstatē, ka pirmās instances tiesa pamatoti /pers. D/ sodu noteikusi pēc noziedzīgo nodarījumu kopības saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, daļēji saskaitot piespriestos brīvības atņemšanas sodus, tādējādi piemērojot apsūdzētajam labvēlīgāku − daļēju sodu saskaitīšanas principu, lai gan likumdevējs ir paredzējis arī pilnīgu piespriesto sodu saskaitīšanas principu.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas noteiktais sods un galīgais sods nav uzskatāms par netaisnīgu vai pārāk bargu, tas noteikts atbilstoši apsūdzētā personībai un visiem lietā noskaidrotajiem apstākļiem, un nekādus papildus apstākļus, kas būtu pamats soda mīkstināšanai, apelācijas instances tiesa nesaskata.

Vienlaikus tiesas kolēģija secina, ka pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams daļā par rīcību ar lietisko pierādījumu − kartona kasti ar vīrieša jaku −, un šajā daļā taisāms jauns spriedums.

Apsūdzētais /pers. D/ savā apelācijas sūdzībā lūdzis lietisko pierādījumu − jaku −, kura ir viņa personiskā manta, atgriezt viņam atpakaļ.

No pirmās instances tiesas sprieduma izriet, ka minētais lietiskais pierādījums pēc sprieduma spēkā stāšanās ir iznīcināms.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 240.panta pirmās daļas 1.punktu lēmumā par kriminālprocesa izbeigšanu, prokurora priekšrakstā vai tiesas nolēmumā norāda, kas darāms ar lietiskajiem pierādījumiem, dokumentiem, ar noziedzīgu nodarījumu saistīto mantu un citiem izņemtajiem priekšmetiem un vērtībām, un lietiskos pierādījumus, dokumentus, citus izņemtos priekšmetus un vērtības atdod to īpašniekiem vai likumīgajiem valdītājiem, bet, ja tie nav jāatdod īpašniekiem vai likumīgajiem valdītājiem, − realizē vai, ja tiem nav vērtības, − iznīcina.

No lietas materiāliem izriet, ka minētā vīriešu jaka 2016.gada 23.jūlijā tika izņemta no veikala "Drogas" apsardzes darbinieka – liecinieka /pers. F/ −, kuru viņš bija izrāvis no prom bēgošā zagļa aizturēšanas mēģinājuma laikā. Tiesas kolēģijai nav šaubu, ka jaka pieder tieši apsūdzētajam /pers. D/, tā pamatoti atzīta par lietisko pierādījumu un ir izmantojama pierādīšanā, jo, veicot DNS ekspertīzi, uz vējjakas tika konstatēts /pers. D/ bioloģiskais materiāls.

Pirmās instances tiesa, lemjot pa nepieciešamību iznīcināt /pers. D/ piederošo jaku, nav noskaidrojusi /pers. D/ viedokli un nav izvērtējusi, vai jaka nebūtu jāatdod atpakaļ /pers. D/.

Ievērojot minēto un apelācijas sūdzībā izteikto lūgumu, tiesas kolēģija secina, ka /pers. D/ piederošā jaka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 240.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto ir atdodama apsūdzētajam.

Pārējā daļā Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 28.jūnija spriedums atstājams negrozīts.

Pēc apsūdzētā lūguma krimināllietas izskatīšanā rakstveida procesā piedalījās zvērināts advokāts Jānis Līde, kuram saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 84.pantu un Latvijas Republikas Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumiem Nr.1493 "Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību", no valsts līdzekļiem izmaksājami 25 EUR. Minēto izdevumu atlīdzināšanas pienākums valstij, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 4.punktu un 368.pantu, uzliekams apsūdzētajam /pers. D/.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās[1] daļas ceturto punktu, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

Atcelt Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 28.jūnija spriedumu daļā par rīcību ar lietisko pierādījumu − kartona kasti ar vīrieša jaku.

Lietisko pierādījumu − kartona kasti ar vīrieša jaku −, atdot apsūdzētajam /pers. D/. Ja divu mēnešu laikā no paziņojuma nosūtīšanas dienas /pers. D/ nav izņēmis lietisko pierādījumu, to iznīcināt.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, valsts labā procesuālos izdevumus 25 EUR (divdesmit piecus *euro*) par aizstāvja veikto darbu apelācijas instances tiesā, nosakot termiņu labprātīgai procesuālo izdevumu samaksai − 30 dienas no nolēmuma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā 10 dienu laikā Kriminālprocesa likuma 574.pantā, 575.pantā paredzētajos gadījumos, sūdzību vai protestu iesniedzot Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijai.

Pilns spriedums pieejams 2019.gada 25.oktobrī.

Tiesnese	(personiskais paraksts)	L.Šteinerte
Tiesnese	(personiskais paraksts)	J.Tiltiņš
Tiesnesis	(personiskais paraksts)	I.Vīgante